

Dr. Kolláth György

Az APEH-hel összefüggő, két jogi eset foglalkoztatja a közvéleményt: a parkolási díjbeszedés rapid módjáról szóló főbírói döntés, és a miniszterelnök volt cégét firtató, belső „rákattintás”. Mindkettő – a tények teljes körű megismerhetősége nélkül is – alkalmas a háttér jogállami elemzésére.

A Legfelsőbb Bíróság (LB) honlapján a sajtó által előszeretettel idézett és kommentált „parkolási pótdíj”

határozat még nem olvasható. (Egybevétel: az Alkotmánybíróság hasonló súlyú, elvi tartalmú döntései az interneten naprakészek.) A híradásokból leszűrhetően perjogi különbség is van attól függően, hogy önkormányzat által alapított intézmény, avagy magántársaság szedi-e be a feledékeny autós fizetési elmaradását. Továbbá, az önkormányzati kör jogerős „nyereménye” közadók módjára beszedhető, míg az utóbbiak a bírósági végrehajtó révén jutnak a pénzükhöz. Leegyszerűsítve: az APEH, mint adóhatóság az adós tudta és beleegyezése nélkül inkasszálhat, azaz leemelheti a számlától a (köz)tartozás összegét, azonban a mezei pernyertes nem teheti meg ugyanezt.

A köznyelv „büntetésnek” hívja azt a pénzt, amit végül a rendezetlen parkolás után fizetni kell. Ez széles körben vált optikai (?) csalódás forrásává. Parkoláskor - bárki is a szolgáltató – polgári jogviszony jön létre a felek között: szerződés vagy szerződésen kívüli károkozás (utóbbi a bliccelés jogi minősítése). Az ilyen jogviszonyban egyenjogú és mellérendelt felek volnának. Sajnos, a jogszabályok ezen a képleten gyakran torzítanak, feleslegesen közjogot visznek a vitába. Közjog esetén hatóság és neki alárendelt ügyfél áll szemben egymással: pl. gyorslábú autós a helyszínen bírságoló rendőrrel. Ilyenkor kevés arra hivatkozni, hogy úrhölgy utcán nem ismerkedik. Hiba az elvileg szerződéses szabadságra épülő jogi kontaktust közjoggal megterhelni, mert az ambivalens alapállás miatt civil(izált) kapcsolatról alig beszélhetünk.

A közlekedés terén azt, aki önként nem (nem kellő mértékben) teljesít, pótdíj fizetésére kötelezik jogszabályban vagy belső üzletszabályban. Ez egyfajta emelt, ösztönző díjtétel, mégsem közjogi elem, általa a szolgáltatás kiegyenlített díja tehát nem válhatná köztartozássá. Kvázi köztartozás is csupán azért lehet (?), mert az intézményi háttérben a közvagyonért felelős helyi önkormányzat áll. Alkotmányosan azonban ez független, tekintve, hogy az alaptörvény 9. § (1) bekezdése szerint a köztulajdon és a magántulajdon egyenrangú és egyenlő védelemben részesül. Számos jogszabály – mint esetünkben is – mégis kedvezményes „surranópályát” biztosít a helyhatósági igényeknek másokéval szemben. Két baj lehet ebből: 1.) Ma sem kiegyensúlyozott a parkoló társaság és az autós kapcsolata, eshetőleges, hogy mihez van joga az utazónak, mit kap a pénzéért a helyszínen. A felesleges, életszerűtlen, indulati elemek nőni fognak. 2.) Közvagyonot működtető más jogalany is kérhetne kivételes, kedvezményes elbírálást (kamara, kisebbségi önkormányzat), hol a határ? Kényelmes dolog az, hogy pernyeres után hátra lehet dőlni: küszködjön tovább értünk-helyettünk az adóhatóság, azért van! Nem azért van, ne tovább ezen az úton!

Nem tudni még: kiszivárgás vagy beszivárgás történt-e az APEH-székházban egyes információk balkézről való letöltésekor. Divat állatmesékre hivatkozni: itt akkor fürkészdarázs járt-kelt, s jutott hozzá jogosulatlanul mások adótitkához. Egy vizsgálat megindult, néhány további még jöhet. Jogosulatlan adatkezelést (Btk. 177/A §) emlegetnek, ami helytelen, már, ha csakugyan cég-adatokat firtattak. A Btk. idézett szakasza természetes személy, azaz ember adatait védi. Sokkal súlyosabb, fenyegetőbb a Btk. másik két törvényi tényállása: a 222. § szerinti szolgálati titoksértés, s a 225. § szerinti hivatali visszaélés. Az adótitok csaknem mindig szolgálati titok, s megsérti az, aki azt jogosulatlanul megszerzi, felhasználja, illetéktelennek hozzáférhetővé teszi, etc. Hivatali visszaélés valósul meg, ha - leegyszerűsítve -

Cím APEH, két tételben

Dátum
2005.10.21.

Dr. Kolláth György

valaki jogtalan előnyszerzés vagy jogtalan hátrány-okozás céljából hivatali helyzetével visszaél. Pár éve egy főbírói iránymutató határozat egy rendőr, mint hivatalos személy hasonló „testvéri jószolgálat”, adat-átjátszása miatt két-három bűncselekmény együttes megállapíthatóságát mondta ki (B.H. 2000. 384.sz.). Az ilyen ügyekben életszerűtlen az egyéni, kóros kíváncsiság, sokkal inkább van társtettes, felbujtó, lehet más bűnsegéd. A bűnüldöző szervezet tartozik a társadalomnak, s az államélet normális működésének azzal, hogy a gyökerekig eljutva feltárja: mi történt és miért. Ha a dolgok végére jutnak, a büntetőjogi elmarasztalás hivatalvesztéssel és kártérítési felelősséggel is járhat. Különbözik nem okul és továbbra sem túl sokat kockáztat az, aki közhivatali esküjét megszegve eljártssza, hogy ő a politikai mély torok.

Volna törvényes mód is a kellő információkat pl. parlamenti bizottság rendelkezésére bocsátani, ezzel elősegítve a politikai tisztázást, megtisztulást. Csakhát, ez a bizottságosdi is csehül áll. Olyan, mint amikor a fehér bácsik a néger kisfiúknak azért adnak fehér csokit, hogy azok jól összemaszatolhassák magukat és egymást. Gyerekes dolog, erkölcsi tanulság nélkül. Apropos: csehek. Náluk megbukott és távozott egy ifjú miniszterelnök, mert nem tudta megmondani, miből vett nagy házat. A mi miniszterelnökeink is házas emberek, más párhuzam nincs. Igaz, a cseheknél már a 30-as években jól működő demokrácia volt. Lesz nálunk is a 30-as években!?